

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 18.5.2010
COM(2010)228 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА
И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ**

**Втори доклад за напредъка след Съобщението относно недостига на вода и сушите
в Европейския съюз, COM(2007) 414 окончателен**

{SEC(2010)573}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Втори доклад за напредъка след Съобщението относно недостига на вода и сушите в Европейския съюз, COM(2007) 414 окончателен

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Водата е един от най-ценните ни ресурси, но също така става оскъден ресурс, а по всичко изглежда, че в бъдеще ще става дори още по-оскъден. Намаленията в наличностите, влошеното качество и нарастващото търсене на прясна вода създават значителни предизвикателства. Очаква се изменението на климата да влоши още повече положението. Следователно въпросите, свързани с недостига на вода, трябва да се разглеждат в този по-широк контекст.

През 2007 г. Комисията прие Съобщение относно недостига на вода и сушите¹. Съобщението посочва седем политически инициативи, които трябва да се вземат под внимание, ако Европа иска да се придвижи към ефективна и спестяваща по отношение на водата икономика. През октомври 2007 г.² Съветът подкрепи посочените в Съобщението варианти за действие и прикани Комисията да прегледа и да продължи с разработването на развиващата се стратегия относно недостига на вода и сушите до 2012 г.

През октомври 2008 г. Европейският парламент прие доклад относно Съобщението и подкрепи предложения първи набор от варианти за действие. Резолюцията на Парламента подчертава необходимостта от спешни действия — особено за насърчаване на икономията на вода, обмена на добри практики, кампаниите за повишаване на осведомеността, определянето на правилна цена на водата — и нуждата от повече средства в подкрепа на тези действия.

Първият доклад за напредъка след Съобщението³, приет през декември 2008 г., представи подробно напредъка, постигнат при прилагането на предложенията в Съобщението. В него са посочени някои обнадеждаващи политически инициативи както на равнище на ЕС, така и на национално равнище, които са допринесли за резултатите, но се заключава, че все още трябва да се свърши много работа. Докладът е придружен от работна програма, която също трябва редовно да се следи. Както е обявено в доклада, Комисията ще оценява ежегодно напредъка в прилагането на поставените ориентири с оглед на прегледа на политиката през 2012 г. в съответствие със заключенията на Съвета от 30 октомври 2007 г. Това е вторият доклад, който оценява постигнатия напредък в прилагането на вариантите от Съобщението и работната програма в средносрочен и дългосрочен план. Целта на доклада е да представи напредъка, който е постигнат в цяла Европа през последната година.

¹ COM(2007) 414 окончателен, 18.7.2007 г.

² 13888/07, 15 октомври 2007 г., ENV 515, DEVGEN 182, AGRI 325.

³ COM(2008) 875 окончателен, 19.12.2008 г.

Докладът⁴ включва информацията, получена от държавите-членки в отговор на въпросник за прилагането на вариантите за политика.

2. ОЦЕНКА НА НАПРЕДЪКА, ПОСТИГНАТ ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ВАРИАНТИТЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ

Постановка на проблема

През април 2009 г. Европейската комисия представи документ за политиката (Бяла книга⁵), който определя рамка за мерките за адаптиране спрямо изменението на климата и действията за намаляване уязвимостта на Европейския съюз спрямо въздействията на изменението на климата. Бялата книга подчертава необходимостта от допълнителни мерки за подобряване на ефективността на използването на водата и за повишаване на устойчивостта към изменението на климата.

Датата 22 декември 2009 г. е крайъгълен камък в европейската политика за водите. Това е датата, до която прилагането на Рамковата директива за водите⁶ (РДВ) изискваше да бъдат приети планове за управление на речните басейни (ПУРБ) за всички речни басейни в цяла Европа. Това ще позволи да се направи по-ясен преглед какво планират държавите-членки по отношение на съответните речни басейни за справяне с проблемите, свързани с недостига на вода и сушите.

Към декември 2009 г. обаче някои от държавите-членки, където недостигът на вода и сушите се очаква да бъдат най-сериозни, не бяха приели своите планове.

2.1. Определяне на правилната цена на водата

Рамковата директива за водите (член 9)⁷ изисква държавите-членки да осигурят до 2010 г. ценовите политики по отношение на водата да предоставят адекватни стимули за ефективното използване на водните ресурси от ползвателите и адекватен принос във възстановяването на разходите за водни услуги на различните ползватели на вода. Програмите от мерки в планове за управление на речните басейни ще позволят да се направи проверка дали това е приложено напълно в цяла Европа.

Настоящата информация, получена от държавите-членки, показва, че адаптирането на системите на ценообразуване, за да се отчете принципът за възвръщаемост на разходите, може да доведе до увеличаване на сметките за вода на гражданите. Следователно това става постепенно. Опитът показва, че повишаването на цената не води непременно до намаляване на потреблението. Ценообразуването е само един възможен инструмент, който трябва да се има предвид; необходими са допълнителни

⁴ През пролетта на 2009 г. беше изпратен въпросник до директорите <cl> по водите в 27-те държави-членки. Бяха получени отговори от CZ, IT, FIN, AT, DE, PT, UK, BE, PL, FR, MT, CY, ES и LT. Позоваванията на конкретни държави-членки в текста служат като примери.

⁵ COM(2009) 147 окончателен, 1.4.2009 г., „Адаптиране спрямо изменението на климата — към европейска рамка за действие“.

⁶ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите, ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1.

⁷ В съответствие с приложение VII, точка А.7.2, ПУРБ включват „доклад за практическите стъпки и мерки, предприети за прилагане принципа на възстановяване на разходите за водоползване в съответствие с член 9“.

мерки за насърчаване на ефективното използване на водата. Примери за най-широко разпространените мерки, използвани в държавите-членки, са прилагането на групови тарифи, глоби за прекомерно потребление и отстъпки в цената при икономии на вода.

Относно усилията за въвеждане на програми за задължително отчитане на потреблението на вода във всички водоползващи сектори, в това число задължителен контрол върху водочерпенето (член 11, параграф 3 от РДВ), няколко държави-членки отчитат, че използването на водомери при снабдяване с питейна вода за битови нужди достига високо ниво на прилагане. Отчитането на потреблението на вода за небитови нужди също се подобрява, особено когато потребителите са свързани с общественото водоснабдяване. Отчитането и контролът на прякото водочерпене обикновено се свързват със самия процес по издаване на разрешително. В някои южноевропейски речни басейни са приети законови мерки с цел да се контролира също така извършваното водовземане от подземни води.

2.2. По-ефективно разпределение на водата и свързаното с нея финансиране

Подобряване на планирането на земеползването

Необходимо е икономическите дейности да се адаптират към устойчивото наличие на ресурси на ниво речен басейн, без да се повишава вече съществуващото напрежение в някои речни басейни. Широкомашабното развитие на икономически дейности като туризъм и селско стопанство би могло да доведе до свръхводочерпене, което може да причини сериозни проблеми, особено в областите с недостиг на вода.

Някои дейности, свързани с ползването на земята, продължават в целия ЕС както на европейско, така и на национално равнище:

Що се отнася до **селското стопанство**, в отговор на новите предизвикателства прегледът на състоянието на Общата селскостопанска политика (ОСП), за който бе постигнато споразумение през 2008 г., доведе до включването на цели за по-добро управление на водните ресурси, свързани с кръстосано спазване на изискванията. От 2010 г. държавите-членки трябва да определят стандарти, прилагани на равнище земеделско стопанство, относно спазването на действащите национални процедури за издаване на разрешителни за ползване на вода за напояване. Задълженията, свързани с кръстосаното спазване на изискванията, трябва да спомогнат за повишаване на осведомеността на земеделските производители относно процедурите за издаване на разрешителни, по-специално чрез осигуряване на по-добро информиране на земеделските производители и възможност за намаляване на плащанията по ОСП в случай на нарушение. Комисията ще наблюдава внимателно прилагането на правилата за кръстосано спазване, произтичащи от прегледа на състоянието на ОСП през фазата на изпълнение.

Директивата за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (Директива за възобновяемите източници на енергия⁸) определя задължителни национални цели за дела на възобновяемата енергия в крайното потребление и цел от 10 % възобновяема енергия в транспорта до 2020 г. Това може да доведе до

⁸ Директива 2009/28/ЕО от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 16.

увеличаване на производството на **биомаса** в ЕС. Едно проучване, извършено за Комисията⁹, относно въздействието от развитието на биоенергията върху наличието на вода показва, че значителното увеличение на производството на биомаса в ЕС няма да доведе до увеличаване на общото потребление на вода за напояване в повечето райони. Все пак проучването заключава, че с цел избягването на повишен натиск върху европейските водни ресурси производството на суровини за биоенергия трябва да се концентрира повече в северните и централните части на Европа, отколкото на юг (и особено в районите с недостиг на вода).

Що се отнася до **мерките за водна ефективност в градските райони**, предприети са някои инициативи на местно равнище за насърчаване на включването на нова култура за управление на водите в общинските планове за развитие, но отчетените дейности показват, че върху това трябва да се постави по-голямо ударение на национално равнище.

Повечето държави-членки докладват, че прилагат напълно Директивата за оценка на въздействието върху околната среда¹⁰ (ОВОС) и Директивата за стратегическа екологична оценка¹¹ (СЕО). При проекти със значително въздействие върху водната среда се препоръчва оценката на свързаните с водата въздействия съгласно член 4, параграф 7 от РДВ да се включва в СЕО и ОВОС¹².

Необходимо е да се обърне внимание на **сектора на туризма**. Повечето туристи отиват в райони, където недостигът на вода и сушите вече са проблем, и използват средно над четири пъти¹³ повече вода дневно от местен жител. Потреблението през върховия сезон следователно може да постави сериозни ограничения върху местното снабдяване. Като главно предизвикателство е набелязано намаляването на потреблението на вода през върховия сезон и свеждането до минимум на използването на ресурсите с цел намаляване на екологичния отпечатък и проблемите с водата.

Финансиране на водната ефективност

Програмите за развитие на селските райони са важен инструмент, който може да окаже значително въздействие за постигане на целите на РДВ. Опасенията, свързани с водите, са включени в политиката за развитие на селските райони, но е необходимо особено внимание за решаване на бъдещите загриженост въпроси относно възможното отрицателно въздействие върху управлението на водите, дължащо се на нови инвестиции в стопанствата, по-специално онези, насочени към увеличаване на напояваните площи и ново широкомащабно съхраняване на вода. Трябва да бъдат разработени системи за контрол, които да подпомагат разрастващите се земеделски

⁹ T. Dworak et al. (2009 г.), Assessment of inter-linkages between bioenergy development and water availability (Оценка на взаимовръзката между развитието на биоенергията и наличието на вода).

¹⁰ Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, ОВ L, 175, 5.7.1985 г., стр. 40.

¹¹ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 година относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда, ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30.

¹² Насоки № 20 на Общата стратегия за прилагане относно изключенията, http://circa.europa.eu/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/guidance_documents/documen20_mars09pdf/_EN_1.0_&a=d.

¹³ ЕАОС, Околната среда в Европа, Трета оценка (2000 г.).

стопанства в използването на водните ресурси по гарантиращ устойчивост начин¹⁴. Следователно е необходима повишена координация между политиките в областта на водите и на селското стопанство.

Постигнатото споразумение в рамките на **прегледа на състоянието на ОСП** доведе до по-голямо прехвърляне на финансови средства от първия стълб към политиката за развитие на селските райони. Допълнителните финансови ресурси в размер на 3,3 милиарда EUR ще дадат възможност на държавите-членки да укрепят своите усилия в рамките на програмите си за развитие на селските райони, за да се справят с новите предизвикателства пред европейското селско стопанство, включително с необходимостта от по-добро управление на водите. Освен това в рамките на пакета от мерки за европейско икономическо възстановяване бяха отделени 1,020 милиарда EUR за подобряване на широколентовата инфраструктура в селските райони и за справяне с новите предизвикателства, установени при прегледа на състоянието на ОСП. Въз основа на информацията, съобщена на Комисията от държавите-членки през 2009 г., те са разпределили 26,9 % от тези допълнителни ресурси за управление на водите в съществуващите си програми за развитие на селските райони.¹⁵

За програмния период 2007—2013 г. на **политиката на сближаване** повече от 6 % от общите отпуснати средства са използвани за инвестиции в инфраструктура, свързана с управлението на водите. Освен това голям дял от 5,8-те милиарда EUR за „превенция на риска“ ще подкрепи проекти, свързани с „водите“, включително с недостига на вода.

Комисията вече започва дейности за подготовка на политиката на сближаване за периода след 2013 г. През март 2009 г. Комисията публикува работния документ „Региони 2020 г. — предизвикателствата на изменението на климата за Европейските региони“¹⁶, който също разглежда въпроса за недостига на вода и сушите, свързани с изменението на климата. Програмите за европейско териториално сътрудничество (преди „Interreg“) осигуряват значителна подкрепа за трансгранични и транснационални проекти, свързани с недостига на вода.

Финансирането на мерки, насърчаващи по-доброто управление на водите, като подобряване на съществуващите системи за водоснабдяване, намаляване на течовете, повторно използване на отпадни води, опазване на почвите, опазване на околната среда и водните ресурси и наблюдение и научноизследователска работа за подобряване на знанията, все повече се взема предвид в бюджета на ЕС и в националните бюджети. Очаква се повече информация за по-доброто **използване на средствата от ЕС и националните средства** в плановете за управление на речните басейни.

Само няколко държави-членки докладват за прилагане на **политики на данъчно облагане**, които вземат предвид въпросите за недостига на вода и сушата.

¹⁴ T. Dworak et al (2009 г.) In-depth assessment of RD-programmes 2007—2013 as regards water management (Задълбочена оценка на програмите за развитие на селските райони 2007—2013 г. по отношение на управлението на водите).

¹⁵ Освен това след публикуването на правилата за прилагане на член 38 от Регламента за развитието на селските райони (Регламент (ЕС) № 108/2010 на Комисията) държавите-членки могат да отпускат помощ за подобряване на прилагането на Рамковата директива за водите. Тази мярка може да се използва след като плановете за управление на речните басейни влязат в сила.

¹⁶ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/regions2020/index_en.htm.

2.3. Подобряване на управлението на риска от засушаване

Разработване на планове за управление на риска от засушаване

Преминаване от „ответни реакции при кризи“ към „управление на риска“ в контекста на управлението на водите е начин за подобряване на устойчивостта на обществото по отношение на недостига на вода и сушите. Държавите-членки в целия ЕС разглеждат и решават тези проблеми в зависимост от скорошната си история и проблеми по отношение на недостига на вода. Няколко държави-членки започнаха да установяват кои райони или цели басейни са засегнати от суши и подложени на постоянен или почти постоянен недостиг на вода, разрушаване на почвите и процеси на опустиняване. В допълнение към плановите за управление на речните басейни могат да се разработят специални планове за управление на риска от засушаване. Въпреки това забавянето в прилагането на РДВ може да попречи на засегнатите държави-членки да се справят с проблемите с недостига на вода и сушите.

През декември 2009 г. директорите на службите по водите приеха насоки за включване на изменението на климата във втория и третия цикъл на управление на речните басейни¹⁷. Те включват специална глава за мерките за адаптиране, свързани с проблемите с недостига на вода и сушата.

Някои държави-членки вече докладваха, че не са установени басейни с постоянен недостиг на вода (DE, AT, FI, LT, BE), но могат да се очакват случайни или дори чести проблеми с недостиг на вода през лятото (DE, AT, FI, LT). Други държави обаче страдат от постоянен недостиг в цялата страна (MT, CY) или в цели речни басейни (ES, IT). Не само средиземноморските страни, но и други страни от Централна Европа докладват за райони с често наблюдаван недостиг на вода (CZ) или прекомерно експлоатирани водоносни хоризонти (FR, BE).

Разработване на наблюдателна станция и система за ранно предупреждение за сушите

Прототипът на Европейската наблюдателна станция за сушите (EHCC) за прогнозиране, откриване и наблюдение на сушите в Европа понастоящем се занимава с предоперативно изготвяне на индекси на засушаването чрез използването на метеорологична информация.

Понастоящем в Европа се извършват няколко дейности с цел наблюдение и управление на сушите, недостига на вода и рисковете от опустиняване както на национално, така и на европейско равнище. Няколко държави-членки вече осъществяват наблюдение върху сушите (например ES, PT, UK, IT, PL, AT).

Допълнително оптимизиране на използването на фонд „Солидарност“ на ЕС и Европейския механизъм за гражданска защита

През 2009 г. помощ от 7,6 милиона EUR от фонд „Солидарност“ на ЕС (ФСЕС) беше предоставена на Кипър за подпомагане възстановяването на разходите за спешни мерки, наложени от тежката суша през 2008 г. Тогава за пръв път фонд „Солидарност“

17

http://circa.europa.eu/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/guidance_documents/management_climatepdf/_EN_1.0_&a=d

беше използван, за да се предостави финансова помощ за спешни мерки като ответна мярка при изключителна суша.

Мобилизирането на ФСЕС при суша е трудно поради десетседмичния срок за представяне на заявления пред Комисията след проявата на първите вреди. Механизмите за кандидатстване (краен срок) трябва да бъдат преразгледани в бъдеще с цел да се даде възможност на ФСЕС да отговаря по-добре на бавно развиващите се бедствия, каквито са сушите. Прилагането на планове и индикатори за сушите, както и на ефективна система за ранно предупреждение за суши може да намали това затруднение за кандидатите.

Европейският парламент подкрепи Комисията в призива ѝ към Европейския съвет да преразгледа своята негативна позиция относно предложеното изменение на Регламента за ФСЕС, внесено от Комисията през 2005 г., което включва също така ново определение на критериите и по-широк обхват на допустимите събития.

Работната програма за 2009 г. в областта на гражданската защита обхваща действия, които са допустими за финансова помощ по финансовия инструмент за гражданска защита в областта на ответните действия, готовността и предотвратяването. Тя включва съвместни проекти за предотвратяване, готовност (обучение, упражнения) и разходи, свързани с ответни действия при извънредни случаи, включително при суши.

2.4. Разглеждане на варианта за създаване на нова водоснабдителна инфраструктура

В регионите, където търсенето все още превишава наличието на вода, въпреки изчерпването на всички възможни варианти за намаляване на търсенето на вода в съответствие с йерархичността на възможните решения за справяне с проблема с недостига на вода, може да се разгледа вариантът за създаване на допълнителна водоснабдителна инфраструктура с цел намаляване на въздействието на сушите.

Едно проучване, извършено за Комисията през декември 2008 г., за оценка на рисковете и въздействието на четири алтернативни възможности за снабдяване с вода (обезсоляване, повторна употреба на отпадъчни води, попълване на запасите от подземни води и събиране на дъждовна вода) показва, че не е възможно да се осигури набор от най-добри налични варианти за смекчаване на проблемите с водата, който да е валиден за целия ЕС. Потенциалните проблеми и вариантите за намаляването на проблемите с водата се различават за отделните места и технологии, което означава, че мерките за намаляване на проблемите трябва да се разработят така, че да отговарят на местните условия. Алтернативните варианти за снабдяване с вода могат да бъдат по-скъпи, отколкото конвенционалните варианти, но субсидиите за компенсация на разликите в цената би трябвало да служат единствено за подпомагане на ползвателите в прехода към по-устойчиво потребление на вода, при което цената на водата отразява реалната ѝ себестойност.

Ролята на алтернативните варианти за снабдяване с вода ще нараства в бъдеще поради изменението на климата и намаляването на наличието на вода, така че трябва да се обърне особено внимание на тяхното прилагане и непрекъснатото подобряване на познанията в тази област.

2.5. Насърчаване на водоефективните технологии и практики

През юли 2009 г. за Комисията беше направена оценка¹⁸, която показва, че въвеждането на задължителни изисквания за механизмите, използващи вода, съгласно разширената Директива за екопроектирането на енергопотребяващите продукти, може да доведе до значителни спестявания. Ако бъдат включени всички продукти, използващи вода за битови нужди, може да се постигне 19,6 % намаление на общото обществено снабдяване в ЕС (около 6 %, ако са включени единствено продукти, свързани с енергопотреблението, без да се включват съдомиялните и пералните машини). Това отговаря на 3,2 % намаление на общия годишен обем на водовземане на равнище ЕС.

Намаляването на потреблението на вода на продуктите, свързани с енергопотреблението, като кранове, душеве и вани, може също да доведе до непряко намаление на потреблението на енергия: потенциално намаление от 20 % на нуждите от загряване на тези продукти. Във връзка със сградите бе заключено, че малки промени в поведението могат да доведат до значителни спестявания. Малки промени на времето за вземане на душ, честотата на къпане или използването на кранове може да доведат до икономия от 20 до 30 %.

Системата на ЕС за управление на околната среда и за одит (EMAS — eco-management and audit scheme)¹⁹ е управленски инструмент за търговските дружества и други организации за оценка на отчитането и подобряване на екологичните им показатели. Преработеният регламент включва отчитане на база основни показатели за изпълнението, включително показател за използването на вода, който включва общото годишно потребление на вода, изразено в m³. По-специфични показатели ще бъдат определени в референтните документи, които ще бъдат разработени за всички сектори на икономическа дейност.

Освен EMAS, която изисква доброволна ангажираност от страна на участниците за ефективно използване на водните ресурси, съобщава се и за други доброволни споразумения в различни използващи вода икономически сектори в държавите-членки.

Европейската агенция за околната среда отчете, че преработващата промишленост използва около 11 % от общия обем на водовземане на прясна вода в цяла Европа, като половината се използва за охлаждане и половината за преработка. Обемът на водовземане за производство на енергия възлиза на 44 % от общия обем водовземане на прясна вода, но много малка част от тази вода се използва в процеса. Съществува потенциал за по-голямо използване на алтернативни водни източници за производство на енергия (охлаждане), тъй като върху тях може да има по-малко въздействие от сушилите²⁰.

2.6. Насърчаване появата на култура на икономия на вода в Европа

Развиването на култура на икономия на вода изисква участието на гражданското общество. Чрез обясняване на причините за предприетите действия и предоставяне на информация какво е необходимо за повишаване на икономии на вода държавите-

¹⁸ BioIS и Cranfield university (юли 2009 г.) Study on water efficiency standards (Проучване на стандартите за водна ефективност).

¹⁹ Регламент (ЕО) № 1221/2009, ОВ L 342, 22.12.2009 г., стр. 1.

²⁰ Доклад на ЕАОС № 2/2009, Водните ресурси в Европа — справяне с проблема с недостига на вода и сушилите.

членки могат да насърчат потребителите да използват водоефективни продукти и услуги, което на свой ред ще създаде пазар за такива продукти и услуги. Екологосъобразните обществени поръчки и предоставянето на информация на потребителите чрез използването на етикети ще улесни появата на култура на пестене на вода.

Разширената Рамкова директива за екопроектирането²¹, приета на 21 октомври 2009 г., обхваща не само енергопотребяващите артикули, но също и продуктите, свързани с потреблението на енергия. Новият работен план на Директивата за екопроектирането (2009—2011 г.) включва енергопотребяващите използващи вода устройства като напоителните съоръжения, а Директивата за обозначаване на консумацията на енергия в етикетите също се преразглежда в момента, като целта е да обхване по-широка гама от продукти, сходно на Директивата за екопроектирането.

След приемането на преразгледания Регламент на ЕС за екомаркировката през ноември 2009 г. се очаква, че екомаркировката ще играе все по-голяма роля за подпомагане на потребителите да купуват екологосъобразни продукти, включително и произвежданите с по-ниско потребление на вода и използващите по-малко вода.

Екологосъобразността на обществените поръчки е главна възможност за стимулиране на пазара на екологосъобразни продукти и технологии и за даване на приоритет на водно ефективните продукти и технологии. Комисията настоятелно призовава държавите-членки да увеличат равнището на своите екологосъобразни обществени поръчки.

Показателят за водния отпечатък се използва все повече за повишаване на осведомеността на потребителите за потреблението на вода. Той може да предоставя информация относно обема прясна вода, използван за производство на даден продукт (основен продукт, стока или услуга). Комисията ще разгледа въпроса дали този показател може да изиграе роля в бъдещата политика за недостига на вода и сушите.

Редица инициативи, съсредоточени върху икономията на вода, се провеждат в Европа. „Aquaawareness“ — европейската програма за повишаване на осведомеността по въпросите на водата и за управление на водата, чието начало бе дадено през юни 2008 г. от European Water Partnership (EWP), обхваща заинтересовани страни от различни сектори на бизнеса и граждански организации, включително неправителствени организации, регионални и местни власти, за разработване на съвместни решения за по-устойчиво управление на водите.

2.7. Подобряване на знанията и събирането на данни

Информационна система за недостига на вода и сушите в Европа

Разработват се индикатори в рамките на общото прилагане на РДВ в сътрудничество с Европейската агенция за околната среда (ЕАОС) и Съвместния изследователски център (СИЦ). Европейската агенция за околната среда постигна напредък в установяването на европейска Информационна система за недостига на вода и сушите (ИСНВС), както и в прилагането на Глобалния мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС),

²¹ Директива 2009/125/ЕО, ОВ L 285, 31.10.2009 г., стр. 10.

които могат да предоставят данни от разположени в космоса съоръжения и услуги за наблюдение на земната повърхност в подкрепа на политиките за водата²².

Европейската агенция за околната среда представя също така годишни данни, в това число данни за количеството на водата, в Доклада за състоянието на околната среда.

Примери за различни нови информационни системи за прогнозиране на сушите са дадени в приложението.

Възможности за научни изследвания и технологично развитие

Проектите за научноизследователска и развойна дейност както на национално, така и на международно равнище играят ключова роля в търсенето на синхрон между политиките за управление на недостига на вода и на сушите, като установяват основните празноти в научните изследвания и необходимите ключови стъпки с оглед подобряването на настоящите знания²³. По искане на Европейския парламент Комисията ще започне пилотни проекти, които могат да допринесат за работата по справяне с недостига на вода и сушите (дейности за спиране на опустиняването в Европа, действие за климата в региона на Карпатите и намаляване на течовете във водоразпределителните системи). Примери за допълнителни дейности са посочени в приложението.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Приоритетите в Съобщението от 2007 г. за недостига на вода и сушите остават в сила. Приложени са множество мерки и са извършени действия в отговор на вариантите, набелязани в Съобщението от 2007 г., но са необходими много повече усилия за спиране и обръщане на процеса на прекомерното експлоатиране на ценните, но ограничени водни ресурси на Европа.

През 2010 г. ударението ще бъде поставено върху водната ефективност и по-специално върху потенциала за икономия при потреблението на вода за битови нужди. Комисията ще разгледа вариантите за мерки на ЕС за икономия на вода, които могат да бъдат постигнати в сградите (и ще ги представи на заинтересованите страни през 2011 г.), и за намаляване на течовете.

Прегледът на политиката на Комисията за недостига на вода и сушите през 2012 г. ще се съсредоточи върху оценката на вече постигнатото и дали са необходими допълнителни действия по отношение на водната ефективност, интегрирането на политики, икономията на вода и подобреното задържане на водата чрез промени в използването на земите и управлението, водоснабдителната инфраструктура, използването на неконвенционални водни ресурси, сгради и продукти, управление на сушите и мерки, свързани с ранното предупреждение за суши, както и мобилизиране на заинтересованите страни.

²² COM(2009) 223 окончателен, Предложение за регламент на Европейския парламент и Съвета относно европейската програма за наблюдение на Земята (ГМОСС) и нейните начални операции (2011–2013 г.).

²³ Освен дейностите, отчетени в първия доклад за напредъка, като AQUASTRESS, RECLAIM WATER, GABARDINE, MEDINA, MEDESOL, PLEIADeS или FLOW AID.

Комисията е загрижена, че прилагането на Рамковата директива за водите в държавите-членки, които са най-силно засегнати от недостига на вода, се бави (консултациите по проектите на ПУРБ не бяха започнали към декември 2009 г., *inter alia* в PT, CY, MT, EL и в 22 от 24 района на речни басейни в ES). Фактът, че 2009 година в известна степен облекчи хидрологичната ситуация в сравнение с трудната ситуация през последните няколко години за някои южноевропейски държави, не променя това заключение. Водните ресурси са все още подложени на повишаващ се натиск от замърсяване, от прекомерно експлоатиране и от изменението на климата — и дори в светлината на значителна несигурност относно бъдещия хидрологичен режим в Европа, пречистването на нашите води, повишаването на биологичното разнообразие, подобряването на водната ефективност и максималното увеличение на наличието на вода трябва да бъдат част от отговора на тези предизвикателства. Ноу-хаут и технологията, които прилагането на такива политики може да ни даде, ще направят европейската индустрия водеща в тази област.

Рамковата директива за водите изисква Комисията да публикува до 2012 г. доклад за нейното прилагане, който ще направи преглед как държавите-членки са се справили с планирането на управлението на своите речни басейни. Горепосоченият преглед на политиката за недостига на вода и сушите и докладът за прилагането на РДВ са тясно свързани и ще допринесат, заедно с един преглед на уязвимостта на ресурсите на околната среда, към проекта на Комисията за опазване на европейските водни ресурси, планиран за 2012 г. Проектът ще направи преглед на ефективността на настоящите политики и необходимостта от допълнителни политики и мерки за засилване на устойчивостта на политиката за водите на ЕС към въздействието на изменението на климата. Той ще насърчи придвижването от подход на управление на кризи към предотвратяване и готовност с оглед осигуряване на устойчив баланс между търсенето и предлагането на чиста вода, като взема предвид нуждите както за човешката дейност, така и на природните екосистеми. По-специално проектът ще разгледа нуждата от подобряване на прилагането на законодателството и допълнителни законодателни актове, финансиране, стимулиращи мерки и осигуряване на необходимата подкрепа за събиране на данни и научно и технологично развитие.